

El misteri del Montcabrer

Jordi Raül Verdú Pons i Guillem Navarro

PROPOSTA DIDÀCTICA
DE MOISÈS DIAZ FERRANDO

5

©1994 Jordi Raül Verdú Pons

© Il·lustracions de Guillem Navarro

© Edicions del Bullent

De la Taronja, 16 - 46210 Picanya 961 590 883

Disseny: Miquel Mollà

Assessorament lingüístic: Empar Bataller

JUSTIFICACIÓ DIDÀCTICA

Una vegada finalitzada la lectura del “Misteri del Montcabrer” podem tancar el llibre i tornar-lo al prestatge de la biblioteca d'on va eixir. En aquest cas, les aventures que acabem de viure/llegir aniran esvaint-se en la memòria fins esdevenir, amb el temps, només una difusa referència al bagul dels records.

Vertaderament, seria una llàstima. Sobretot si valorem com cal el gran esforç i l'actitud tant positiva amb què s'acosten al llibre els primers lectors.

Amb aquestes propostes didàctiques que ara teniu al davant, volem fer-vos anar un poc més enllà del que ha estat la lectura formal del llibre i encetar tots plegats, mestres i alumnes, nous camins que ens portaran a conèixer i a descobrir noves coses de la manera més divertida possible. Completar la primera lectura per tancar el cercle perfecte del procés lector, aquest és el nostre oferiment.

Sota el fil conductor de la història subjau tot un conjunt d'actituds davant la vida i de referències directes al medi on s'esdevenen els fets narrats, que en aquest cas no parlen de cap país fantàstic sinó d'unes terres ben nostres i ben reals.

Aprofitar aquestes circumstàncies per descobrir noves coses no és només un exercici de rendibilitat, sinó l'oportunitat perfecta que moltes vegades esperem per introduir els nostres alumnes en unes determinades àrees del coneixement. Ara els tenim, els alumnes, motoritzats i familiaritzats... al punt de caramel, com dirien les nostres mares. No fer-ho significa, per contra, deixar passar l'ocasió de capbussar-los en la geografia, la toponímia, la botànica d'aquestes terres, de casa nostra en definitiva.

Anem, doncs, per feina i engresquem els nostres alumnes en aquest joc tan rendible i tant divertit: conèixer i estimar més encara el seu país, conduïts de la mà d'un gegant que vivia fa molts anys en una muntanya que es deia Montcabrer.

L'AUTOR

Jordi Raül Verdú i Pons va nèixer a les envistes del Carrascar de la Font Roja, a la ciutat d'Alcoi, allà per l'any 1960. (Si en voleu saber l'edat, ja podeu anar traient comptes!).

És lògic, doncs, que estiga tan enamorat de les muntanyes, perquè la seua és terra de cims i altes carenes cobertes de neu a l'hivern. També és la seua terra el bressol de moltes rondalles fantàstiques, i és per això que no ens ha d'estranyar la seua afecció per escriure relats màgics i sorprenents.

Així, com qui no vol la cosa, aquest rodamón incansable troba temps entre viatge i viatge per regalar-nos relats que ens parlen d'allò que ell més s'estima: la seua terra, la seua gent, les seues muntanyes. La naturalesa que enyora, perquè el seu treball el manté fora de casa, i que evoca en forma de contes.

Tot començà el 1992 amb *Els Donyets del Bosc*, *Jordi i el Reiet Sabut* i *El dinosaure del Menejador*. Però, com que no hi ha tres sense quatre, ni quatre sense cinc, publicà el mateix any *Els Fantasmes del Mas de Tetuan* i *Bicicleta de muntanya*, un manual farcit de suggeriments i consells per als qui, com ell, són amics de passejades en bicicleta. L'any 1993 publicà *Troglo i la Vall de la Fantasia* i el 1994, *El misteri del Montcabrer*, a Edicions del Bullent. Segur que a hores d'ara ja el tenim, amb el llapis a la mà, capficat en la creació de noves històries!

L'IL·LUSTRADOR

Guillem Navarro és un jove (joveníssim!) il·lustrador valencià que s'estrena en el món de la literatura infantil amb la història que us proposem treballar: *El misteri del Montcabrer*.

Els seus dibuixos barregen eficaçment una tècnica molt depurada i un gran coneixement del que és el món infantil i quins són els seus gusts i interessos.

Els dibuixos, que són plens d'ingenuïtat i senzillesa, fan que connecte immediatament amb els joves lectors.

De ben segur que aquesta no serà la seua última aportació al panorama de la il·lustració valenciana.

1.- Fitxem el llibre

Autor:
Il·lustrador:
Títol:
Editorial: Any:
Col·lecció: Número:
Nombre de pàgines: Nombre de dibuixos:
Personatges més importants:
.....
.....
Qualifica el llibre de 0 a 10:
Opinió personal:
.....
.....
.....

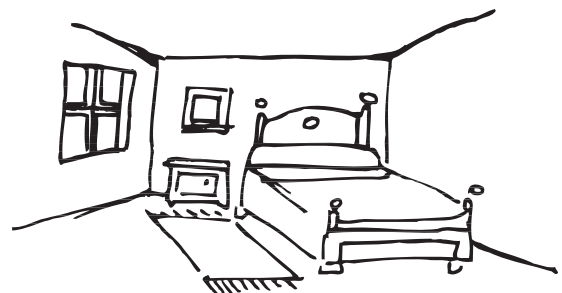
2.- Ara farem un passeig per la història que ens ajudarà a recordar moltes coses. Au, vinga!

- On s'esdevé la història?
- Què passà aquella primavera?
- Això era normal?
- Eren valents els habitants de la Serra?
- Qui eren els més valerosos?
- Què va passar en l'època dels esclata-sangs?
- Qui va descobrir el misteri?
- Com ho van fer?
- Per què es diu avui Montcabrer aquella muntanya?

3.- Jeroglífic

de l'

On vivia el gegant?

A la

4.- Hem trobat aquest missatge secret a la teixera del Montcabrer. Desxifra'l i copia'l.

Clau =

↑=A ↻=E ↺=I ↓=O ⚡=U

↻ST↺M↑R - L↑ - N↑T⚡R↑ - ↻S

C⚡↺D↑R-L↑ - ↺G⚡↑L - Q⚡↻ - T↻N↺M

C⚡R↑ - D↻ - C↑S↑ - N↓STR↑ . L↑

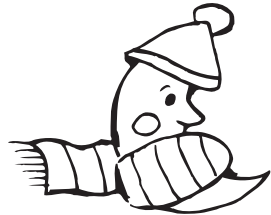
N↑T⚡R↑ - ↻S - L↑ - C↑S↑ - D↻ - T↓TH↓M!

.....

.....

.....

5. Relaciona cada cosa amb l'estació de l'any que li és més pròpia. Utilitza fletxes.

ESTIU	PRIMAVERA	TARDOR	HIVERN
			
Busque bolets	Vaig a esquiar	Naixen les flors	Les fulles cauen

6.- Taller de poesia.

Llegeix aquests redolins. Després, tracta d'escriure'n alguns tu mateix. És molt fàcil! Pots inspirar-te en la bellesa de les muntanyes.

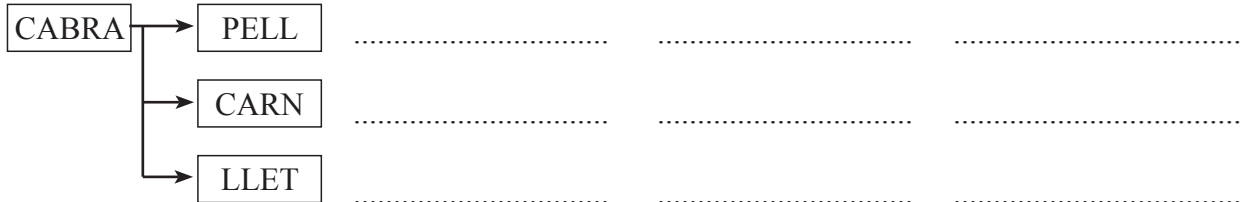
*«Dorm la neu damunt dels cims,
cobrint de blanc la serra
i les flors pinten dibuixos al terra
vora les soques dels pins.
Tot és quiet a la vall...
Uuuuh! badalla un mussol.
Canta a la teulada un gall,
quan la nit alça el seu vol.
Sol, solet! Porta 'ns la llum!
Que ja ve la matinada!
Ja desperta la mainada
i per les xemeneies raja el fum.»* *Moisès Díaz*

7.- Aprèn aquest refrany valencià i explica'l als teus amics.

Cel a borrellons, aigua a borbollons

8.- El gegant trau molt profit del seu ramat de cabres. Ajuda'l tu a classificar els productes que n'obté segons quina siga matèria primera.

9.- Són paraules polisèmiques aquelles que tenen més d'un significat, com ara «serra» i «estació».

SERRA	Cadena muntanyosa
	Ferramenta que serveix per tallar materials
ESTACIÓ	Lloc on s'aturen els trens i els autobusos
	Cadascuna de les èpoques en què dividim l'any

Dibuixa allà on més convinga:

FORMATGE - XULLES - BOSSOS - CUIXA- BRULL - SABATES - QUALLADA - GUANTS - FREIXURA

• Vaig anar d'excursió a la del Penyagolosa.

• L'estiu es l' més calorosa.

• Abaixaré a l' de trens d'Alcoi.

• El fuster es comprà una per treballar.

10.- Investiga

Amb l'ajuda d'un mapa o un atlas de les comarques valencianes localitza la Serra de Mariola i completa aquestes frases.

La Serra de Mariola s'escampa al llarg i ample de les comarques de l'....., el.....
..... i la.....

Aquests són alguns pobles que hi ha a la Serra:.....,,

El riu i el riu també naixen a la Mariola.

Aquests són els cims més importants de la serra: Montcabrer,.....

.....,,

11.- Refrany:

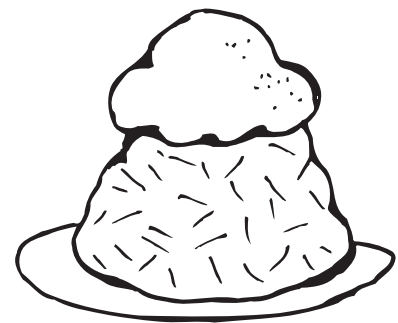
*La cabra sempre és magra,
el mardà, pudent i greixós,
i el xotet, tendret fins l'os*

12.- Anem a la cuina!

Muntanyetes de neu

Ingredients:

- 150 grams de coco ratllat.
- 50 grams de sucre (o més si sou llaminers).
- 3 ous (separem els rovells de la clara).
- Neules

Barregem en un bol el coco, el sucre i els rovells d'ou. Ho treballarem fins que estiga tot perfectament unit.

Alcem les clares a punt de neu i hi afegim unes cullerades de sucre. Donem forma de muntanya a la barreja de coco, ou i sucre.

Posem les muntanyetes sobre una neula i al damunt aboquem una culleradeta de clara a punt de neu. Ho fem al forn fins que quede daurat. Ja sabeu que necessiteu l'ajut d'una persona adulta per manipular el forn.

Que us vaja de gust!

13.- Hi ha paraules que són com la «mare» de tota una família de mots. En totes aquestes paraules hi ha, almenys, una part de la paraula «mare». D'això, se'n diu paraules de la mateixa família lèxica. Fes tu ara famílies lèxiques de:

- TEIX TEIXera,
- PI
- MUNTANYA
- NEU
- GEGANT

14. Refrany:

*El ponent la mou
i el llevant la plou*

Escriu algun altre refrany que faci referència a les muntanyes, al clima o a les estacions de l'any.

.....
.....
.....
.....

15.- Sopa de muntanyes.
Busca cinc muntanyes valencianes.

A	M	B	C	S	T	V	B	I	P	Z
M	O	N	T	D	U	B	E	R	Q	A
B	N	A	B	C	D	E	N	J	R	B
C	T	F	G	H	I	J	I	K	S	C
D	C	K	L	M	N	O	C	L	T	D
E	A	A	I	T	A	N	A	L	U	E
F	B	B	C	D	E	F	D	M	V	F
G	R	G	H	I	J	K	E	N	X	G
P	E	N	Y	A	G	O	L	O	S	A
X	R	Z	M	N	C	K	L	P	I	J

Escriu-les:.....
.....

16.- Uneix cada muntanya amb la serra a què pertany:

<i>muntanyes</i>	<i>serres</i>
GARBÍ MENEJADOR MONTCABRER MOLA D'ARES	S. DE MARIOLA S. DEL CARRASCAR S. DEL MAESTRAT S. CALDERONA

17.- Refrany:

*Quan la boira pastura,
l'aigua és segura*

Què deu significar pasturar la boira? Encercla la resposta correcta:

- A • Que la boira menja als cims de les muntanyes.
- B • Que la boira sembla un ramat pasturant a la serra.
- C • Que la boira menja pasta i segurament beu aigua.

18.- Cançó:

Aquesta és una de les cançons populars més conegudes.

Canteu-la:

Serra de Mariola

Se rra de Ma-ri o la
to ta a flo re tes
to ta a flo re tes si to ta a flo re tes
no tò ta a flo re tes

On van les socarrades
a fer botgetes.

On van les alcoianes
a les fontetes.

19.- Aquestes paraules han estat extretes del llibre *El misteri del Montcabrer*. Enllaça cada paraula amb el seu significat.

LLOGARET	Instrument agrícola que s'usa per tallar herba o branquillons
AMAGATALL	So greu que emeten algunes bèsties
FALÇ	Lloc amagat que oculta algú o alguna cosa
BRAM	Poblat petit. Lloc habitat format per poques cases

20.- Sopa d'arbres. Descobreix 7 dels nostres arbres més representatius.

Escriu-los:

21.- *Melmelada de fruits del bosc.*

Necessiteu:

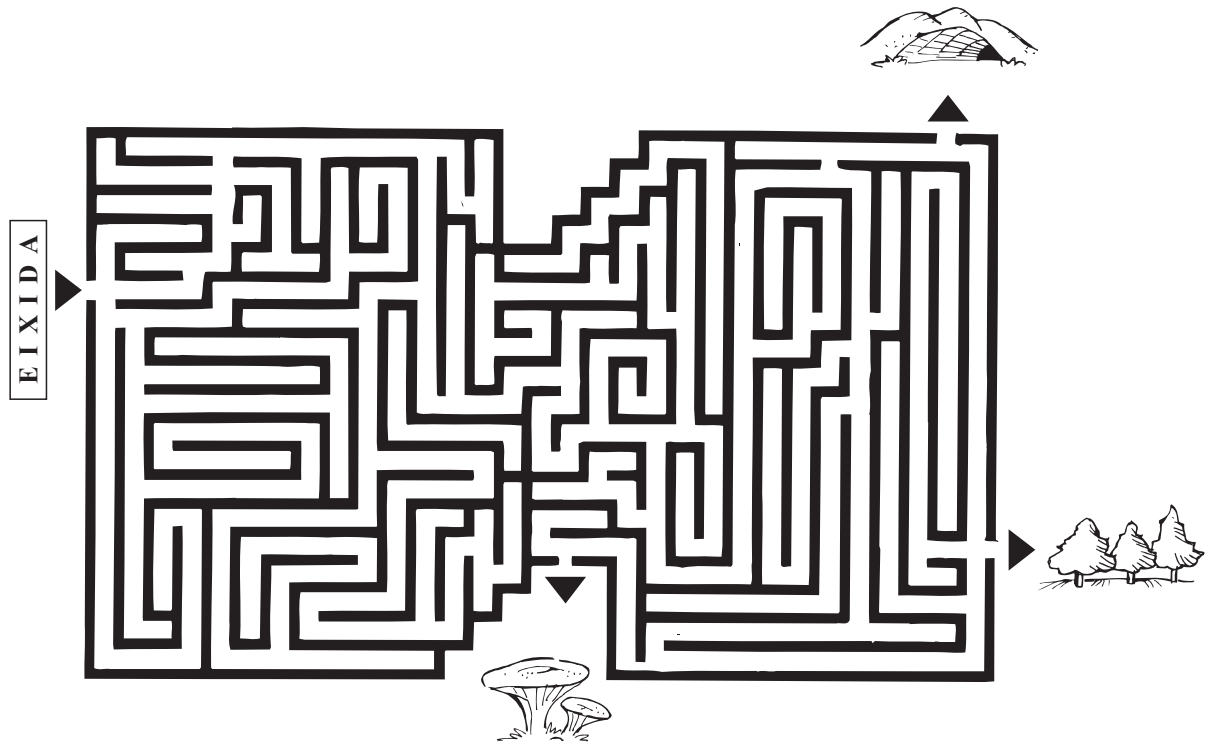
- 1kg de fruits del bosc: móres, maduixes, gerdons, etc.
- 1 kg de sucre.
- 2 pots grans de vidre, nets i bullits per esterilitzar-los.
- Paper adhesiu per fer etiquetes.
- Retoladors per escriure les etiquetes.
- L'ajuda d'un adult.

Renteu els fruits i lleveu-ne el peçó. Fiqueu-los en un perol; abans, elimineu-ne els que estiguen podrits o fets malbé.

Fiqueu el sucre i un poc d'aigua al perol. Feu coure la mescla fins que quede ben homogènia. Una vegada ben bullit, i amb molta precaució, ompliu els pots mirant que no hi quede aire dintre. Tapeu els pots i bulliu-los 10 minuts. Quan estiguen freds, podeu torcar-los i etiquetar-los; hi heu de posar la data de fabricació.

Pot ser un bon regal per als vostres amics en el dia del seu aniversari!!! Segur que restaran bocabadats quan els digueu que l'heu feta vosaltres!!!

22.- Has de pintar de roig el camí que duu fins als esclata-sangs, de verd el que porta a la teixera i de groc el que duu fins a la cova del gegant.

- Quin itinerari t'ha semblat més difícil?
- Quin és el que t'ha resultat més fàcil de seguir?

23.- L'herbolari ha barrejat pots plens d'herbes amb d'altres que són plens d'altres productes.

- Pinta:*
- de verd els pots plens de plantes medicinals.
 - de roig les substàncies d'origen animal.
 - de groc els pots que contenen minerals.

